

XXXII ZGROMADZENIE DOROCZNE ICLM-ICOM W BUDAPESZCIE 21-23 września 2009 r.

XXXII Zgromadzenie Doroczne odbyło się tym razem w Muzeum Literackim Sándora Petőfiiego w Budapeszcie, które już w roku 1984 gościło VII Konferencję Doroczną i gdzie w różnych latach odbyło się kilka zebrań zarządu ICLM. Temat przewodni „Podróże pisarzy (i kompozytorów). W jaki sposób przedstawiać je w muzeach literackich”, ustalony na zeszłorocznej konferencji w Toskanii, nawiązywał do Międzynarodowego Dnia Muzeów w roku 2009, który odbył się pod hasłem „Muzea i turystyka”.

Wszyscy uczestnicy zagraniczni ulokowani zostali w hotelu Gellért nad Dunajem (z kąpielami mineralnymi, z których jednak korzystać było trudno z braku czasu) na koszt Muzeum Petőfiiego. W przeddzień oficjalnego otwarcia, w niedzielę, część uczestników, która już przyjechała do Budapesztu, została przyjęta w Muzeum Liszta przez dyrektorkę Zsuzanne Domokos, później był koncert i bankiet.

Oficjalne obrady rozpoczęły się w poniedziałek 21 września w Muzeum Petőfiiego przemówieniami powitalnymi przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Edukacji – pani Annemarii Vigh oraz pani Zsuzanne Renner, przewodniczącej Węgierskiego Komitetu Narodowego ICOM. Przywitani nas także prezydent ICLM Lothar Jordan i dyrektorka Muzeum Petőfiiego pani Csilla Erdődy-Csorba, która wygłosiła przemówienie wprowadzające „Bagaż pisarzy”. Tym razem większość referatów i wypowiedzi nie odbiegała od głównego tematu. Rozpoczęła pani Christa-Maria Lerm Hayes z Uniwersytetu w Ulsterze wypowiedzią „Wędrownica Joyce’a – wędrownica »muzeum« Joyce’a”, a nieobecny z powodu choroby Erling Dahl jr z Bergen, były prezydent ICML przysłał referat „Zobaczyć lepiej własny kraj wyjeżdża-

jąc za granicę”. Następnie Gienrich L.Vardenga (nb. polskiego pochodzenia) z Muzeum Nauki i Inżynierii w Rosji zabrał głos na temat „Piet Hein, duński poeta, malarz, pisarz”, a sesję popołudniową zamknął Andreas Ole Hauglid mówiący o setnej rocznicy śmierci w roku 2010 Björnstjerne’a Björnsona.

Po lunchu w restauracji mieszczącej się w gmachu muzeum (w lewym skrzydle pałacu Károlyi) kontynuowaliśmy obrady. Jewgienij Bogatyriew, dyrektor Państwowego Muzeum A.S. Puszkina w Moskwie odczytał referat „Podróżując z A.S. Puszkinem po Rosji”, zaś Józef Beniowski, dyrektor Słowackiego Muzeum Literackiego Maticy Slovenskiej w Martinie powiedział o „Wpływie pisarstwa na system komunikacji w muzeach literackich. Pisarze i turystyka”. Po nim dwie panie z Muzeum Andersena w Odense, Ejner S. Askgaard i Anna Grum-Schwensen mówiły o „Andersenie w podróży”, a następnie piszący te słowa – o wystawie w Muzeum Literatury „Podróże Pana Cogito”, przypominając, że nie wszystkie podróże literatów, choć owocowały wartościowymi utworami literackimi, były dobrowolne, przykład: choćby książka Wacława Sieroszewskiego *W kręgu Jakutów*, pisarza zesłanego na Syberię, któremu ostatnio Muzeum Literatury urządziło wystawę w 150. rocznicę urodzin. Wreszcie p. Christianne Sinnig-Haas, dyrektorka Muzeum Jeana de la Fontaine’a w Chateau-Thierry opowiedziała o związkach chińskiego pisarza z tym miastem: „Ba Jin, pisarz ludu w ojczyźnie Jeana de la Fontaine’a. Z Chin do Francji”.

Tego dnia po południu obejrzelśmy nową, zrealizowaną po kapitalnym remoncie pałacu Károlyi stałą wystawę Sándora Petőfiiego oraz inne wystawy czaso-

we, a wśród nich interesującą z wystawieni-
czego punktu widzenia ekspozycję poświę-
coną postaci Endre Andy'ego (wystawę o tej
tematyce gościło kiedyś warszawskie Muzeum
Literatury). Gospodarze zorganizowali goś-
ciom wieczór kabaretowy zakończony przyję-
ciem w obszernych salonach pałacu Károlyi.

Nazajutrz, 22 września, Harald Hendrix
z Uniwersytetu w Utrechcie mówił o „Podróż-
kach pisarzy do domów pisarzy od starożyt-
ności do dzisiaj”. Po nim referaty wygłosili:
Tibor Meszaros z Muzeum Petőfiiego „Sándor
Márai, wędrowiec XX wieku”, Galina Aleksie-
jewa z Jasnej Polany „Lew Tołstoj w Londynie
w 1861 r. – podróż do przeszłości i przysz-
łości”, Lola-Marie Vorre z Muzeum Carla Niel-
sena w Odense „Kierunek – Paryż”. Gabor
Palka z Muzeum Petőfiiego zaprezentował pro-
jekt „Muzea w europejskiej multimedialnej
bibliotece – »Atena«”, poczem wysłuchaliśmy
wypowiedzi ostatnich: Swetlany Szestakowej z Pań-
stwowego Muzeum Jesienina w Moskwie „Uczest-
niczyć w życiu mojej Ojczyzny”, Galiny Belunowicz
z Państwowego Muzeum Czajkowskiego „Działalność
wystawiennicza poświęcona podróżowaniu Czajkow-
skiego” i Jeleny Michajłowej z Muzeum Literatury
w Moskwie „Historia powstania książki Czechowa
Wyspa Sachalin na wystawach w Muzeum Literatury”.

Po południu zwiedziliśmy węgierski parlament przy-
jęci przez wiceprezydenta tegoż p. Pétera Harracha,
a potem mogliśmy obejrzeć koronę świętego Stefana
eksponowaną pośrodku olbrzymiej sali nakrytej kopu-
łą – przy tej pamiątce narodowej stoją zawsze na war-
cie dwaj gwardziści.

Przenieśliśmy się potem do Starej Budy, gdzie
w Instytucie Węgierskiej Akademii Nauk obejrzeliśmy
ciekawą ekspozycję poświęconą Josephowi Haydno-
wi w 200-lecie śmierci, oprowadzeni przez kuratora
wystawy Balazsa Mikusi, oraz wysłuchaliśmy utwo-
rów tego kompozytora w wykonaniu śpiewaczki Márii
Zádori i Anikó Horváth przy fortepianie. I tu pożegnani
zostaliśmy bankietem w starym pałacu rodziny Erdödy.

Dzień następny, 23 września poświęcony był wyjaz-
dowi nad Balaton do Balatonfüred, gdzie odbyło się
Walne Zgromadzenie członków ICLM. Prezydent
ICLM Lothar Jordan poinformował nas o temacie Mię-
dzynarodowego Dnia Muzeów w roku 2011 „Muzeum
i Pamięć”, co koresponduje z programem UNESCO
„Pamięć świata”. Przedstawił następnie sprawozdanie
z działalności ICLM przez rok ostatni oraz zrelacjono-
wał posiedzenia Komitetu Doradczego ICLM w Paryżu
(9-11 czerwca 2009 r.). Była też mowa o konferencji

1. Uczestnicy konferencji w Muzeum Petőfiiego w Budapeszcie

1. Conference participants at the Petőfi Museum in Budapest

ICOM w Szanghaju w roku 2010, która trwać będzie
od 7 do 12 listopada. Opłata konferencyjna wynosić
będzie 350 euro, a na opłatę hoteli etc. przygotować
należy ok. 2000 euro. Będą też wycieczki, których
przewidziano osiem, w tym jedna po Szanghaju. Na
naszą konferencję przyjechało dwoje Chińczyków:
pani Jia Hu z Narodowego Muzeum Współczesnej Lite-
ratury Chińskiej i pan Guangming Fu z tejże instytucji
kultury, którzy odpowiadali na liczne pytania. Wśród
członków ICLM byli przedstawiciele następujących
państw: Chorwacja (1), Dania (3), Estonia (1), Fran-
cja (3), Niemcy (2), Węgry (3), Włochy (3), Łotwa (1),
Holandia (3), Irlandia Północna (1), Norwegia (4), Pol-
ska (1), Rosja (29), Słowacja (3), Szwecja (2).

Po pierwszym spacerze po Balatonfüred, pustym po
sezonie, przy pięknej pogodzie, dotarliśmy do remon-
towanego właśnie domu-muzeum Maurycyego Jókaya,
gdzie o nowo projektowanej wystawie opowiadał p.
Prażnowsky, były wicedyrektor muzeum Petőfiiego. Po
obiedzie „literackim” w domu, który w latach 1890-
1917 był własnością znanej primadonny węgierskiej
Luizy Blahy, poszliśmy na przystań, skąd małym sta-
teczkiem przeprawiliśmy się na półwysep, na którym
znajduje się klasztor benedyktynów w Tihany, gdzie
nas powitał i opowiedział o dziejach klasztoru jego
przeor, ojciec Richard Korzenszky. Przeor przedsta-
wił nam znakomitą organistkę, która wykonała recital
utworów dawnych i nieco późniejszych na wspaniale
brzmującym instrumencie. Obejrzeliśmy potem resztki
romańskiego kościoła za ołtarzem kościoła barokowe-
go, a później ciekawe muzeum klasztorne z komnatą,
w której cesarz Karol I Habsburg z cesarzową Zytą

zabiegali o zachowanie berła Królestwa Węgier zaraz po zakończeniu I wojny światowej, zresztą bez powodzenia.

Na zakończenie odbyło się duże przyjęcie pożegnalne w „Koczor Cellar”, gdzie uczestnicy otrzymali odpowiednie dyplomy i wysłuchali koncertu cykad, doprawdy imponującego.

Już po zamknięciu obrad 24 września zorganizowano wycieczkę do Esztergom, gdzie zwiedziliśmy dom Mihály Babitsa (1883-1941), poety związanego z terenami za widocznym stąd Dunajem, które po I woj-

nie przypadły Słowacji. Zwiedziliśmy też malowniczy zamek i wspaniałą bazylikę, trzecią pod względem wielkości w Europie, zbudowaną w połowie XIX w., którą inaugurował w 1867 r. cesarz Austrii i król Węgier Franciszek Józef.

W czasie wycieczek korzystaliśmy z wspaniałej, upalnej pogody, a cała konferencja wedle zdania uczestników była znakomicie zorganizowana, co było zasługą dyrektorki Muzeum Petőfiego – pani Csilli Erdödy-Csorba.

Janusz Odrowąż-Pieniążek

ICLM-ICOM XXXII Annual Conference, Budapest 21-23 September 2009

The XXXII Annual Conference was held at the Sándor Petőfi Museum of Literature in Budapest, which in 1984 played host to the VII Annual Conference. The theme of the meeting: “Writers’ (Composers’) Travels – Travelling Writers (Composers). What do the museums make of this?” referred to the International Museum Day in 2009, whose slogan was “Museums and tourism”.

The conference was attended by ICLM members from Croatia (1), Denmark (3), Estonia (1), France (3), Germany (2), Hungary (3), Italy (3), Latvia (1), The Netherlands (3), Northern Ireland (1), Norway (4), Poland (1), Russia (29), Slovakia (3) and Sweden (2). The debates were inaugurated at the Sándor Petőfi Museum, whose general director is Csilla Erdödy-Csorba; her introductory speech dealt with “The Luggage of Men of Letters”. The author of this summary spoke about an exhibition featured at the Warsaw Museum of Literature: “The Voyages of Mister Cogito”, and recalled that not all the writers’ voyages

were voluntary even though they produced valuable literary works, as exemplified *W kręgu Jakutów* by Waław Sieroszewski, exiled to Siberia. On the same day, the conference participants saw a new permanent exhibition about Sándor Petőfi, displayed in the refurbished Károlyi Palace. On the following day, they toured the Hungarian Houses of Parliament and an interesting exhibition commemorating the 200th anniversary of the death of Joseph Haydn at the Hungarian Academy of Sciences in Old Buda. The third day included a trip to Balatonfüred on Lake Balaton, where the General Assembly of ICLM members took place. The President of ICLM, Lothar Jordan, informed about the topic of the 2011 International Museum Day, which corresponds to the UNESCO “Memory of the World” programme. It was decided that the next ICLM-ICOM Conference (in 2010) will be held in Shanghai.

Janusz Odrowąż-Pieniążek

□

KONKURS „MAZOWIECKIE ZDARZENIA MUZEALNE – WIERZBA”

Warszawa 2009

W roku 2009 odbyła się trzecia edycja konkursu pt. „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba”, w którym oceniono dokonania muzeów na Mazowszu w 2008 roku.

Organizatorem konkursu jest Samorząd Województwa Mazowieckiego we współpracy z Oddziałem Mazowieckim Stowarzyszenia Muzealników Polskich w Warszawie. Patronat formalny nad konkursem sprawuje Marszałek Województwa Mazowieckiego, a patronat medialny rocznik „MUZEALNICTWO” wydawany przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie.

Celem konkursu określonym przez jego regulamin jest coroczne: *wyłonienie na Mazowszu najlepszych placówek muzealnych oraz wyróżnienie i nagrodzenie najciekawszych zdarzeń przez nie opracowanych i zrealizowanych*. Organizatorzy mają nadzieję, że *Wpisanie konkursu na stałe w kalendarium imprez kulturalnych podniesie prestiż muzeów mazowieckich, wpłynie na ich rozwój, a także będzie wyrazem uznania dla pracy insty-*

tucji w zakresie: opieki nad dziedzictwem kulturowym i zabytkami, upowszechniania wiedzy o regionie, edukacji i kształtowania świadomości lokalnej. Zgodnie z regulaminem Konkurs ma za zadanie promować muzea, regiony oraz Województwo Mazowieckie, pogłębiać jego wkład w dziedzictwo narodowe, wzbogacać wiedzę i kształtować wartości estetyczne, podnosić walory turystyczne itp. Jednym z istotnych zadań konkursu jest wyrównywanie szans oraz zmniejszanie różnic pomiędzy muzealnikami mazowieckimi.*

Zgłoszenia do Konkursu mogą dokonywać: placówki muzealne, jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe i społeczne posiadające siedzibę na terenie tego województwa. W Konkursie nie mogą brać udziału placówki podległe Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Nagrody w konkursie przyznawane są w dwóch kategoriach:

- Najciekawsza wystawa zorganizowana w danym roku kalendarzowym przez placówkę muzealną na Mazowszu, w zamkniętym obiekcie;
- Najlepsza impreza, pokaz lub ekspozycja w przestrzeni publicznej lub plenerze, zorganizowana przez placówkę muzealną.

W każdej kategorii przewidziane jest I, II i III miejsce wraz z nagrodami pieniężnymi, a także wyróżnienia honorowe.

W III edycji Konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba” 2009, za dokonania z 2008 r. Kapituła Konkursu jednogłośnie zdecydowała o doko-

* Regulamin konkursu oraz wszelkie informacje dotyczące zasad selekcji i kwalifikacji prac oraz warunków uczestnictwa w III edycji konkursu w 2009 r. oraz IV edycji zaplanowanej na 2010 r. można uzyskać w sekretariacie Departamentu Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, na ul. Okrzei 35, u sekretarza Konkursu Sławomira Ignaczaka, tel. 022 59 79 525, fax 022 59 79 502, e-mail: s.ignaczak@mazovia.pl; a także u zastępcy sekretarza Kapituły Konkursu Haliny Czubaszek, tel. 022 504 48 07, fax 022 831 51 95, e-mail: promocja@pma.pl lub Smp_maz@pma.pl

naniu podziału w kategorii najciekawszej wystawy na przedsięwzięcia przygotowane przez „większe” i „mniejsze” muzea, biorąc za kryterium podziału liczbę etatów w poszczególnych placówkach.

I tak, w kategorii **Najciekawsza wystawa zorganizowana przez placówkę muzealną na Mazowszu** przygotowana przez „większe” muzea I, II i III miejscem nagrodzone zostały następujące wystawy:

- I** – „Zwykłe – niezwykle. Fascynujące kolekcje Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie”, zorganizowana przez Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie;
- II** – „I będzie wolna Polska ... Legiony Polskie w sztuce”, zorganizowana przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie;
- III** – „Podróże Pana Cogito”, zorganizowana przez Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.

Ex aequo w kategorii wystaw, przygotowanych tym razem przez „mniejsze” muzea I, II i III miejscem nagrodzone zostały następujące wystawy:

- I** – „Smaki i zapachy PRL-u”, zorganizowana przez Muzeum Karykatury w Warszawie;
- II** – „Powiat Makowski – ocalić od zapomnienia”, zorganizowana przez Starostwo Powiatowe w Makowie Mazowieckim;
- III** – „Michał Boruciński (1885-1976). Obrazy i rysunki ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Siedlcach”.

Ponadto Kapituła zdecydowała o przyznaniu w tej kategorii czterech wyróżnień honorowych dla następujących wystaw:

- „Lwów 1918. Dwie legendy”, zorganizowanej przez Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu;
- „Świat żyrdowskich kobiet z przełomu XIX i XX wieku”, zorganizowanej przez Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie;
- „Napoleon a Polska”, zorganizowanej przez Muzeum Romantyzmu w Opinogórze;
- „Rotmistrz Pilecki – Wilno, Auschwitz, Rakowiecka”, zorganizowanej przez Muzeum Woli, Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy.

W kategorii **Najlepsza impreza, pokaz, ekspozycja w przestrzeni publicznej lub plenerze zorganizowana przez placówkę muzealną** nagrodzono tylko dwa zdarzenia muzealne, nie przyznając trzeciej nagrody, a mianowicie:

- I** – „Dawno, dawno temu” – pruszkowski średniowieczny festyn archeologiczny, zorganizowany przez Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy;

1. Statuetka, którą otrzymują laureaci konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba”

1. Statuette that goes to the prize-winners of the “Mazovian Museum Events – Wierzba (Willow)” Competition

- II** – Mazowiecki Festiwal Artystów. Powstanie Sztuki” – zorganizowany przez Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu.

Ponadto Kapituła zdecydowała, że w tej kategorii trzy wyróżnienia honorowe otrzymają następujące imprezy:

- „Uroczyste otwarcie kościoła w Drażdzewie”, zorganizowana przez Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu;
- „Obchody 100-lecia Roty Marii Konopnickiej”, zorganizowana przez Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie;
- „IV Piknik Historyczno-Kulturalny. Wiwat Pułaski”, zorganizowana przez Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce.

Uroczyste wręczenie nagród i wyróżnień laureatom III edycji Konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba” odbyło się w Piasecznie, noszącym tytuł „Stolicy Kulturalnej Mazowsza 2009”.

Maria Sołtysiak

The "Mazovian Museum Events – *Wierzba (Willow)*" Competition Warsaw 2009

The third edition of the "Mazovian Museum Events – *Wierzba*" competition took place in 2009 and involved an assessment of the achievements of Mazovian museums in 2008. The organiser of the event is the Self-Government of the Voivodeship of Mazovia, cooperating with the Mazovian Department of the Society of Polish Museum Professionals in Warsaw. The competition patron was the Marshal of the Voivodeship of Mazovia.

The intention of the competition defined by its rules is an annual "selection of the best museums and the distinction and awarding of the most interesting events prepared and realised by them".

The awards are presented in the following two categories:

- The most interesting exhibition held in a given year by a museum in Mazovia in a closed institution.
- The best event or exposition in a public space or open air conditions organised by a museum outside its area.

Each category foresees a first, second and third place together with financial awards as well as honorary distinctions.

In the third edition of the competition for achievements in 2009, the Competition Chapter unanimously decided about a division within the category of the most interesting exhibition for undertakings prepared by "larger" and "smaller" museums, the criterion being a division of the number of posts held in particular institutions.

Only two museum events were awarded in the category of the best event, show or exposition held in public space or open air, and there was no third prize.

The ceremonial presentation of the prizes and distinctions to the winners of the third edition took place in Piaseczno, the "Cultural Capital of Mazovia 2009".

Maria Soltysiak